PC-213

(422) M.A. SANSKRIT (SECOND SEMESTER)

Examination JUNE 2020

Compulsory/Optional

Paper -V

KAVY

Time:- Three Hours] Maximum Marks : 80

Minimum Passing Marks: 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित है।

Note: Answer From Both the Section as Directed. The Figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड–अ

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः **1X10 = 10**
   - (क) जदृनुकन्या शब्दस्य कोऽर्थः।
   - (ख) भुजगवलयं अ. कः अलङ.कारः।
   - (ग) सम्प्रति आम्रकूटं किमुच्यते।
   - (घ) मृच्छकटिकस्य का नाम नायिका।
   - (ङ.) धूता का आसीत्।
   - (च) नाट्यवृष्ट्या मृच्छकटिकं किमुच्यते।
   - (छ) नैषधीयचरितम् केन विरचितम्।
   - (ज) नृपः कीदृशंमूर्तिंविधाय पतङ.गं समधत्त।
   - (झ) कथं न पत्या धारणी हृणीयते "इति कः अबोचत्।
   - (ञ) दमयन्ती कं वरयामास।
2. सर्वे लधूत्तरीयः प्रश्नाः सार्धनीयाः 2 x 5 = 10
   - (अ) "आपत्रार्तिप्रशसनफलाः सम्पदो हृयुत्तमानाम्" इति स्पष्टयत।
   - (ब) शकारस्य परिचयों देयः।
   - (स) प्रकरणस्य लक्षणं प्रस्तुतव्यम्।
   - (द) नलेन धृतः हृंसः स्वकुटुम्बस्य परियचं कथं अददात्।
   - (य) "अवश्य भव्येपुनवग्रहग्रहा" इत्यस्याभिप्रायो प्रकटनीयः।

खण्ड–ब

3. सप्रसङ.गं व्याख्येयम् – (कमप्येकम्) 12x5 = 60
   - (अ) प्रद्योतस्य प्रियदुहितरं वत्सराजोऽत्रम जह्रे,
हैमं तालद्रुभवनभभूदत्र तस्यैव राज्ञः।
अत्रोद्भ्रान्तः किल नलगिरिः स्तम्भमुत्पाट्य दर्या–
दिव्यागन्तून् रमयति तनोयत्र बन्धूनभिज्ञः।।
   - (ब) तत्रावश्यं बलयकुलिशोद्धट्टनोद्गीर्णतोयं,
नेष्यन्ति त्वां सुरयुवतयो यन्त्रधारागृहत्वम्।।
ताभ्यो मोक्षस्तव यदि सखे धर्मलब्धस्य न स्यात्,
क्रीडालोलाः क्षवण परुषैर्गजितैर्भाययेस्ताः।।
4. अधस्तनेषु कमप्येकं सप्रसङ.गं व्याख्यायताम्।
   - (अ) यथैव पुष्पं प्रथमे विकासे, समेत्य पातुं मधुपाः पतन्ति।
एवं मनुष्यस्य विपत्तिकाले, छिद्रेष्वनर्था वहुली भवन्ति।।
   - (ब) क्षीरिण्यः सन्तुगावो भवतु वसुमती सर्वसम्पन्नसस्या,
पर्जन्यः काल वर्षो सकलजनतनोनन्दिनो वान्तुवाताः।
मोदन्तां जन्मभाजः सततमभिमता व्राह्ममणाः सन्तु सत्रः,
श्रीमन्तः पान्तु पृथिवीं प्रशमितरिपवो धर्मनिष्ठाश्च भूपाः।।
5. चारुदत्तस्य चारित्रिकं वैशिष्ट्यं प्रतिपाद्यताम्।

   अथवा / Or

   मृच्छकटिकस्य सामाजिकी दशा वर्णनीया।
6. कमप्येकं ससन्दर्भं प्रसङ.गपुरस्सरं व्याख्येयम्।
   - (क) धिगस्तुतृष्णातरलं भवन्मनः, समीक्ष्य पक्षान्मम हेत जन्मनः।
तवार्णस्येव तुषार शीकरैः, भवेदमीभिः कमलोदयः कियान्।।
   - (ख) सुताकमाहूय चिराय चुङ.कृतैः विधायकम्राणि मुखानि कंप्रति।
कथासु शिष्यध्वमितिप्रमील्यच, सुतस्य सेकात बुवुधेनृपाश्रुणः।।
7. "नैषधं पद लालित्यम्" उक्तिरियं साधु समीक्ष्यताम्।

   अथवा / Or

   नैषधीयचरितस्य काव्यसौष्ठवं प्रतिपाद्यताम्।